

Lily King

Scriitori și îndrăgostiți

Traducere din limba engleză de
Laura Karsch

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Carmen Eberhat

Design copertă: Katie Tooke, Picador Art Department
Ilustrație copertă: Thomas Allen

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Anghel

Corectură:
Andreea-Lavinia Dădârlat
Rodica Crețu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KING, LILY

Scriitori și îndrăgostiți / Lily King; trad. din lb. engleză de Laura Karsch. -
București: Editura Trei, 2021
ISBN 978-606-40-0988-3

I. Karsch, Laura (trad.)

821.111

Titlul original: *Writers & Lovers*
Autor: Lily King

Copyright © 2020, Lily King
All rights reserved.

Copyright © Editura Trei, 2021
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro
ISBN: 978-606-40-0988-3

Am un pact cu mine însămi: să nu mă preocupe banii dimineața. Sunt ca o adolescentă care se străduie să nu se gândească la sex. Numai că eu încerc să nu fiu cu gândul nici la sex. Ori la Luke. Ori la moarte. Ceea ce înseamnă să nu mă gândesc la mama, care a murit în vacanță, iarna trecută. Sunt atâtea lucruri la care nu am voie să mă gândesc, ca să pot scrie dimineața.

Adam, proprietarul meu, se uită la mine cât îi plimb câinele. Stă rezemat de Mercedesul lui, îmbrăcat la patru ace, în costum și cu pantofi sclipitori, până mă întorc pe aleea de acces. Dimineața are o grămadă de nevoi. Presupun că toți avem. Îi place să se admire în contrast cu mine, care sunt ciufulită și în pantaloni de trening.

Când eu și câinele ajungem mai aproape, îmi spune:

— Te-ai trezit devreme.

Întotdeauna mă trezesc devreme.

— Și tu.

— Mă întâlnesc cu judecătorul la tribunal la șapte fix.

Admiră-mă. Admiră-mă. Admiră *judecător și tribunal și șapte fix*.

— Cineva trebuie s-o facă.

Nu mă plac în prezența lui Adam. Cred că nu vrea să mă plac. Mă las trasă de câine câțiva pași dincolo de

Adam, către o veveriță care se strecoară imediat printre ulucile de pe-o latură a casei lui mari.

— Deci, spune, dornic să nu mă lase să mă-ndepărtez prea mult, ce face *romanul*?

Pronunță cuvântul de parcă eu l-aș fi inventat. Stă în continuare rezemat de mașina lui și-și răsuțește doar capul în direcția mea, de parcă i-ar plăcea prea mult poza asta ca să vrea s-o strice.

— Face bine.

Albinele din pieptul meu se trezesc. Simt cum câteva mișună coborându-mi pe interiorul brațului. O singură conversație îmi poate distruge toată dimineața.

— Trebuie să mă-ntorc la treabă. Pauză scurtă, azi. Lucrez tură dublă.

Trag de câine să urce pe veranda din spatele casei lui Adam, îi desfac lesa, îi dau un ghiont să intre pe ușă și cobor iute treptele.

— Câte pagini ai?

— Vreo două sute, poate.

Nu mă opresc. Sunt la jumătatea drumului către camera mea, aflată pe o latură a garajului său.

— Știi, îngaimă și se dezlipește de mașină, așteptând să-i acord atenție deplină. Mi se pare pur și simplu extraordinar să crezi că ai ceva de spus.

Stau la birou și mă holbez la frazele pe care le-am scris înainte să plimb câinele. Nu mi le amintesc. Nu-mi amintesc să le fi așternut pe hârtie. Sunt atât de obosită! Mă uit la cifrele verzi ale radioului cu ceas. În mai puțin de trei ore trebuie să mă schimb pentru tura de prânz.

Adam a fost la colegiu cu fratele meu mai mare, Caleb — de fapt, cred că fratele meu era puțin îndrăgostit

de el pe vremea aceea —, și de-asta se îndură de mine cu chiria. Mai scade puțin și pentru faptul că-i plimb câinele dimineața. Camera a fost un șopron pe vremuri și încă mai miroase a lut și a frunze putrezite. În ea încap doar o saltea dublă, biroul și scaunul, o plită electrică și un prăjitor de pâine în baie. Pun ceainicul pe plită, să-mi mai fac o ceașcă de ceai negru.

Nu scriu pentru că aș crede că am ceva de spus. Scriu pentru că, dacă nu aș face-o, m-aș simți și mai prost.

La nouă și jumătate mă ridic de pe scaun, răsai petele de afine și friptură de vită de pe bluza mea albă cu pliuri, o usuc pe birou cu fierul de călcat, o atârni pe un umerăș și prind cârligul umerășului de gaica de sus a rucsacului. Îmi trag pe mine pantalonii negri de serviciu și un tricou, îmi prind părul în coadă de cal și-mi pun rucsacul în spate.

Îmi scot cu greu bicicleta din garaj. Abia încap acolo, din cauza tuturor vechiturilor pe care le-a depozitat Adam: cărucioare uzate, scaune înalte de copil, scoici pentru bebeluși, saltele, scrinuri, schiuri, skateboarduri, sezlonguri, făclii cu gaz, un fotbal de masă. Minivanul roșu al fostei lui neveste ocupă tot restul spațiului. Când s-a mutat în Hawaii anul trecut, i l-a lăsat lui, împreună cu toate celelalte, cu excepția copiilor.

— O mașină așa de bună să se prăpădească în halul ăsta, a spus într-o zi femeia care-i face curat, pe când căuta un furtun.

O cheamă Oli, e din Trinidad și strânge diverse lucruri, cum ar fi cupele din plastic pe care le găsește în pungile cu detergent, pentru a le trimite acasă. Garajul ăsta o scoate din minți pe Oli.

Străbat Carlton Street, traversez pe roșu Beacon Street și o iau către Commonwealth Avenue. Traficul e amețitor. Mă dau jos din șa și aștept să se facă verde, împreună cu un grup tot mai mare de studenți. Câțiva dintre ei îmi admiră bicicleta. E o *banana bike*¹ veche pe care am găsit-o la gunoi în mai, în Rhode Island. Am reparat-o împreună cu Luke, i-am pus un lanț nou, uns, am strâns cablurile de frână, am ridicat la înălțimea mea tija șeii, care era ruginită. Schimbătorul de viteze e montat pe bara de sus, ceea ce o face să pară mai puternică decât este, de parcă ar avea un motor ascuns pe undeva. Îmi place aspectul acesta de motocicletă, cu ghidonul cu coarne și șaua lungă matlasată și bara înaltă de la spate, de care mă sprijin când pedalez. Eu n-am avut o *banana bike* când eram mică, dar prietena mea cea mai bună avea una și uneori făceam schimb de biciclete pentru mai multe zile. Studenții ăștia de la Boston University sunt prea tineri să fi avut asemenea biciclete. E ciudat să nu mai fiu cea mai tânără dintre adulți. Am treizeci și unu de ani acum, iar mama a murit.

Se face verde și urc în șa, traversez cele șase benzi ale Commonwealth Avenue și mă îndrept către Cambridge, străbătând podul Boston University de peste râul Charles. Uneori cedez înainte de a ajunge la pod. Alteori, când sunt pe pod. Dar astăzi sunt okay. Astăzi mă țin bine. Cobor pe trotuarul care desparte Memorial Drive de râu. E miezul verii, iar râul pare obosit. De-a lungul malurilor s-a adunat prin stufăriș o spumă alb-murdară. Îmi

¹ Tip de bicicletă conceput pentru copii în anii 1960 în SUA, al cărei design amintește de motocicletele Harley Davidson și al cărei nume provine de la șaua lungă, asemănătoare unei banane. Un model similar din România era bicicleta Pegas, a cărei producție a început în anii 1970. (N.T.)

amintește de balele albe care i se adunau mamei lui Paco în colțurile gurii, la capătul unei lungi zile de văicăreli neconținute în bucătărie. Măcar nu mai locuiesc acolo. Până și șopronul lui Adam e mai bun decât apartamentul acela de la periferia Barcelonei. Traversez River Street și Western Avenue și trec de pe asfalt pe cărarea bătătorită de pe malul râului. Sunt bine. Sunt încă bine, până când văd găștele.

Stau la locul lor, lângă piciorul podului pietonal, sunt vreo douăzeci sau poate treizeci și fac tărăboi, își răsucesc gâturile și-și vâă ciocurile în propriile pene ori în penele suratelor, ori în smocurile de iarbă care se mai ițesc din pământ. Sunetele pe care le scot se întetesc pe măsură ce mă apropii, cârâieli, măcăneli și sâșaieli indiginate. Sunt obișnuite să fie deranjate și abia dacă se feresc din calea mea când pedalez printre ele, unele se prefac că vor să mă ciupească de glezne, altele îmi ating spițele bicicletei cu cozile. Doar cele mai isterice se refugiază în apă chirăind, de parcă le-aș ataca.

Le iubesc pe găștele astea. Fac să-mi crească inima în piept și mă ajută să cred că totul va fi bine, că voi depăși și perioada asta cum am depășit și altele, că pustiul vast și amenințător de dinaintea mea e doar o nălucă și că viața e mai ușoară și mai veselă decât mi se pare acum. Dar imediat după asta, după senzația că încă nu e totul pierdut, simt nevoia să-i spun mamei, să-i spun că astăzi sunt bine, că am simțit ceva asemănător fericirii, că s-ar putea să mai fiu capabilă să simt fericirea. Va dori să afle asta. Dar nu-i pot spune. Asta-i zidul de care mă izbesc într-o dimineață bună, cum e cea de azi. Mama își face probabil griji din cauza mea, iar eu nu-i pot spune că sunt în regulă.

Gâștelor nu le pasă că plâng din nou. Sunt obișnuite. Chicotesc și se gâlcevesc, înăbușind sunetele pe care le scot eu. O tipă care face jogging se apropie, apoi își schimbă brusc ruta, imaginându-și că nu o văd. Gâștele se împuținează în preajma hangarului pentru bărci. În dreptul podului Larz Anderson virez la dreapta, pe John F. Kennedy Street, către Harvard Square.

Drumul acesta e un soi de purificare și, de regulă, mă ține câteva ore.

Iris e situat la etajul al doilea al unei clădiri aflate în proprietatea unui club de la Harvard, care a început să închirieze spațiul în urmă cu vreo zece ani, pentru a-și plăti datoriile la fisc, în valoare de aproape o sută de mii de dolari. Vara nu prea mai sunt studenți și, oricum, au intrarea lor separată, pe cealaltă latură a clădirii impunătoare de cărămidă, dar uneori îi aud pe câțiva dintre ei repetând. Au propriul lor teatru, unde pun în scenă piese în care bărbații se costumează în femei, și propriul lor grup *a cappella*, oameni care intră și ies din clădire, zi și noapte, îmbrăcați în smoching.

Îmi leg bicicleta de stâlpul de metal al semnelui de parcare, urc treptele de granit și deschid ușa masivă. Tony, unul dintre ospătarii-șefi, a ajuns deja la jumătatea primului șir de trepte, cu hainele de la curățătorie atârinate pe braț. Obține toate turele profitabile, astfel încât își poate permite să-și ducă uniforma la curățătorie. E o scară impunătoare, acoperită cu un covor unsuros, cu pete de bere, care odinioară trebuie să fi fost de-un roșu distins. Îl las pe Tony să ajungă în capul scării și să înconjoare palierul către următorul șir de trepte, înainte de a o lua din loc. Trec pe lângă portretele președinților care au fost membri ai

clubului: Adams, Adams, Roosevelt, Roosevelt și Kennedy. Al doilea șir de trepte e mai îngust. Tony se mișcă încet, a ajuns abia la jumătatea șirului. Încetinesc pasul. Lumina din capul scării se stinge. Coboară Gory.

— Tony, omule, strigă. Cum e?

— Lungă, tare și plină de sevă.

Gory hăhăie. Scara se zguduie când coboară spre mine.

— Ai întârziat, copilă.

Nu-i adevărat. Asta le spune el femeilor, în loc de salut. Nu cred că știe cum mă cheamă.

Când trece pe lângă mine, simt cum se lasă treapta pe care stau.

— Avem mult de lucru astă-seară. O sută optzeci și opt de rezervări, îmi aruncă peste umăr.

Crede că e deja după-amiază?

— Iar cel de la recepție tocmai ne-a anunțat că e bolnav.

Cel de la recepție e Harry, singurul meu prieten din Iris. Dar nu e bolnav. E în drum spre Provincetown, cu noul nostru ajutor de ospătar.

— Pregătește-ți crosa lungă, spune.

— Nu ies din casă fără ea, zic.

La un moment dat, în timpul interviului de angajare, m-a făcut să-i mărturisesc povestea cu golful. El joacă croquet, am aflat. Nu la petreceri în grădină, ci profesionist, la competiții. Se spune că e unul dintre cei mai buni jucători de croquet din țară. A deschis Irisul după ce a câștigat o sumă frumoasă.

Ajuns jos, își trage zgomotos nasul de trei ori, înghite, trage aer în piept și iese în stradă cu toți banii încasați aseară, într-un săculeț pe care scrie cu litere mari CAMBRIDGE SAVINGS BANK. Cineva i-a lipit pe spate un bilețel: „Jefuiește-mă“.

— Casey Kasem, rostește tendențios Dana când ajung în capul scărilor. Încă nu te-au dat afară?

Stă aplecată deasupra pupitrului de hostesă al Fabiane și face schema de repartizare la mese. E aproape ilizibilă și cu siguranță nedreaptă.

Străbat coridorul și intru în baie, îmbrac bluza albă și-mi răsucesc părul într-un coc înalt, strâns, cum mi se cere. Mă doare capul de la el. Când mă întorc, Dana și Tony mută mese, plasează grupurile mai mari în sectoarele lor, având grijă ca totul să fie avantajos pentru ei, mesele mari, clienții fideli, investitorii restaurantului, oameni care nu plătesc consumația, dar dau bacșișuri astronomice. Nu știu dacă sunt amici și în afara serviciului, dar lucrează împreună toate turele, ca doi jucători de skat diabolici care-și dau unul altuia ponturi și se umflă-n piept când le-a ieșit o schemă. Sigur nu sunt amanți. Danei nu-i place să fie atinsă — recent, când a spus că i-a înțepenit gâtul, iar noul ajutor de ospătar s-a întins s-o maseze cu degetul mare, practic i-a rupt brațul —, iar Tony vorbește întruna despre iubita lui, deși îi pipăie pe toți ospătarii din toate turele. Pe Gory și pe Marcus, managerul restaurantului, i-au aburit sau, cel puțin, compromis. Harry și cu mine bănuim că e vorba despre drogurile pe care le furnizează fratele lui Tony, un dealer care ba iese din, ba se duce la pușcărie și despre care Tony vorbește doar când e mangă și te pune să juri că-ți vei ține gura, de parcă nu ți-ar mai fi spus asta niciodată. Pe Dana și pe Tony noi îi numim Twisted Sister și încercăm să ne ferim din calea lor.

— Tocmai ați luat două mese din sectorul meu, spune Yasmin.

— Avem două mese de opt persoane, răspunde Tony.

— Atunci folosiți naibii mesele voastre. Astea-s ale mele, nesimțiților.

Yasmin s-a născut în Eritreea și a copilărit în Delaware, dar a citit o grămadă de Martin Amis și Roddy Doyle. Din nefericire n-are nicio șansă împotriva lui Twisted Sister.

Nu apuc să-i iau partea lui Yasmin, fiindcă Dana mă arată cu degetul.

— Du-te după flori, Casey Kasem.

Ea și Tony sunt șefii de sală. Trebuie să faci ce zic ei.

Prânzul e tura amatorilor. Prânzul e pentru noii angajați și bătrânii cai de tracțiune care lucrează ture duble, care lucrează câte ore le dă managementul. Eu lucrez ca ospătăriță de la optsprezece ani, așadar m-am transformat din nou-angajată în cal de tracțiune în numai șase săptămâni. Banii pe care-i faci la prânz sunt de mizerie în comparație cu cina, dacă nu ai un grup de mahări din industria farmaceutică ori de avocați care sărbătoresc ceva cu câteva rânduri de Martini care să le dezlege baierile pungii. Sala e inundată de lumina soarelui, ceea ce pare nefiresc și transformă toate culorile. Eu prefer amurgul și ferestrele care se întunecă treptat, lumina caldă, portocalie de la aplicele aurite, care ascunde petele de grăsime de pe fețele de masă și urmele de calcar care ne-au scăpat pe paharele de vin. La prânz mijim ochii în lumina albastră a zilei. Clienții ne cer cafea de îndată ce se așază. Se aude până și muzica pe care o pune Mia, barmanița din tura de prânz. Dave Matthews, de obicei. Mia e obsedată de Dave Matthews. Gory e deseori treaz, iar Marcus își vede pașnic de treabă în biroul lui și ne lasă în pace. La prânz, lumea e cu susu-n jos.

Dar e în viteză. Înainte ca ceasul de la Harvard Yard să bată ora amiezii, am deja trei mese de două persoane și una de cinci. Nu ai timp să gândești. Ești ca o minge de tenis aruncată de la un perete la altul, neconținut, până când mesele ți s-au golit și s-a terminat, și te așezi cu calculatorul să-ți aduni bacșișurile de pe cardurile de credit și să le împarți barmaniței și ajutorilor de ospătar ce li se cuvine. Ușa se încuie, Mia pune „Crash Into Me” și, după ce toate mesele au fost debarasate, paharele, lustruite, iar tacâmurile, pregătite pentru prânzul de a doua zi, am o pauză de un ceas, înainte de a intra în tura de seară.

Mă duc la bancă, lângă Coop. E coadă. Un singur angajat la ghișeu. LINCOLN LUGG, scrie pe plăcuța de alamă. Frații mei vitregi numeau caca Lincoln Logs, după cuburile acelea lunguiete de lemn, pentru copii. Cel mic mă trăgea după el în baie, să-mi arate ce caca lung a făcut. Uneori intram cu toții să vedem. Dacă mă voi duce vreodată la un terapeut să-i povestesc despre copilăria mea și-mi va cere să-mi amintesc un moment fericit cu taică-meu și cu Ann, îi voi povesti cum stăteam cu toții și ne holbam la unul din mulții Lincoln Logs anormal de lungi ai lui Charlie.

Lui Lincoln Lugg nu-i place expresia mea amuzată când ajung la ghișeu. Așa sunt unii oameni. Cred că toată lumea se amuză pe socoteala lor.

Îi pun teancul de bancnote în față. Nici asta nu-i place. Ai crede că angajații de la bancă se bucură pentru tine, mai ales dacă ai fost promovată la turele de seară și cele duble și îți poți depune în cont 661 de dolari.

— Pentru depuneri puteți să folosiți bancomatul, spune și apucă bancnotele cu vârfurile degetelor.

Nu-i place să pună mâna pe bani? Cui nu-i place să pună mâna pe bani?

— Știu, dar sunt cash și mă gândeam...

— Odată ce intră în bancomat, n-o să vi-i fure nimeni.

— Vreau să mă asigur că ajung în contul meu, nu în contul altcuiva.

— Procedurile noastre sunt strict reglementate, sistematizate. Iar camerele de supraveghere înregistrează totul. Ce faceți acum, aici, e mult mai nesigur.

— Sunt pur și simplu bucuroasă că pot depune acești bani. Nu-mi stricați plăcerea, vă rog. Banii aceștia nici nu vor intra bine în cont, că rechinii de la împrumuturile federale îi vor și înghiți, așa că dați-mi voie să mă bucur puțin, da?

Lincoln Lugg îmi numără banii dând din buze fără să-mi răspundă.

Am datorii. Am atâtea datorii, încât nu le-aș putea rambursa nici dacă Marcus mi-ar da toate turele de prânz și de cină pe care le are. Cât am fost plecată în Spania, am intrat în întârziere de plată cu împrumuturile mele pentru colegiu și pentru masterat, iar când m-am întors, am aflat că penalitățile, taxele și costurile de recuperare aproape dublaseră suma datorată inițial. Acum nu pot decât să mă descurc cumva ca să plătesc ratele minime, până — și tocmai asta e — până ce? Până când? N-am un răspuns. Asta face parte din pustiul amenințător care mi se așterne înaintea.

După întrevvedere cu Lincoln Lugg mă așez pe o bancă din fața Bisericii Unitariene și plâng. O fac discret, fără zgomot, dar când sunt în dispoziția aceasta, nu mai pot împiedica lacrimile să mi se rostogolească pe față.

Mă îndrept către Librăria de Carte Străină a lui Salvatore, din Mount Auburn Street. Am lucrat acolo acum

șase ani, în 1991. După Paris și înainte de Pennsylvania și Albuquerque, și Oregon, și Spania, și Rhode Island. Înainte de Luke. Înainte să plece mama în Chile împreună cu patru prieteni și să fie singura care nu se mai întoarce acasă.

Librăria e parcă altfel. Mai curată. Au rearanjat rafturile și au pus teigheaua acolo unde erau mai demult limbile clasice, dar în spate, unde stăteam eu cu Maria, e la fel. Fusesem angajată ca asistentă a Mariei pentru literatura franceză. Tocmai mă întorsesem în toamna aceea din Franța și-mi imaginam că aș putea vorbi cu Maria numai în franceză, deși ea era americană, îmi închipuiam că am vorbi despre Proust și Céline și, mai ales, Duras, care era la modă pe atunci, în schimb am vorbit numai în engleză și aproape numai despre sex, ceea ce bănuiesc că era, într-un fel, o chestie franțuzească. Tot ce-mi amintesc acum, după opt luni de conversație cu Maria, este visul ei în care Kitty, pisicuța sa, o lingea acolo jos. Limba ei aspră o făcea să se simtă extrem de bine, îmi spunea Maria, dar pisica era tot timpul distrasă de ceva. Lingea puțin, după care-și curăța lăbuța, iar Maria s-a trezit strigând: *Concentrează-te, Kitty, concentrează-te!*

Dar Maria nu e în spate. Nu mai e niciunul, nici măcar Manfred, redegistul cinic, care turba de furie când clienții îi cereau Günter Grass, fiindcă Günter Grass se opusese vehement reunificării. Niște copii ne-au luat locul: un băiat cu șapcă și o fată cu părul până la șold. Pentru că e vineri, ora trei, beau și ei bere Heineken, cum beam și noi.

Gabriel vine din depozit cu un nou rând. E neschimbat: bucle argintii, bustul prea lung, în comparație cu

picioarele. Eram îndrăgostită de el. Era atât de inteligent, își iubea cărțile, vorbea la telefon cu toți editorii străini în limbile lor. Avea un umor negru, sec. Împarte sticlele. Mormăie ceva pe sub mustață și toți râd. Fata cu părul lung îl privește cum îl priveam și eu.

Când lucram la Salvatore nu eram falită. Sau, cel puțin, nu credeam că sunt. Datoriile mele erau mult mai mici, iar Sallie Mae și EdFund și Collection Technology și Citibank și Chase nu mă terorizau încă. Locuiam într-o casă din Chauncy Street, într-o cameră subînchiriată de la niște prieteni, cu optzeci de dolari pe lună. Toți încercam să devenim scriitori și făceam diverse joburi ca să supraviețuim. Nia și Abby lucrau la romane, eu scriam povestiri, iar Russell era poet. Dintre noi toți, aș fi pariat că Russell va rezista cel mai mult. Riguros și disciplinat, se trezea în fiecare dimineață la patru și jumătate, scria până la șapte și apoi alerga cinci mile, înainte de a se duce la muncă la Biblioteca Widener. Dar a fost primul care a capitulat și a studiat dreptul. Acum e avocat de drept fiscal în Tampa. Abby a fost următoarea. Mătușa ei a convins-o să dea examenul de agent imobiliar, așa, dintr-o toană. Ulterior a încercat să-mi explice că încă își mai folosește imaginația când prezintă case și le inventează vieți noi clienților ei. Am văzut-o luna trecută în fața unei case imense cu coloane albe, din Brookline. Stătea aplecată pe geamul din partea șoferului, într-un SUV negru, parcat pe aleea de acces, și dădea din cap cu zel. Nia a făcut cunoștință cu un specialist în Milton, un tip cu o ținută impecabilă și fond fiduciar, care i-a înapoiat romanul după lectura primelor cincisprezece pagini, cu comentariul că narațiunile la persoana întâi feminin îl pun pe fugă. Nia a aruncat romanul la gunoi,

s-a măritat cu el și s-a mutat la Houston când el a primit un post la Universitatea Rice.

N-am înțeles. Nu i-am înțeles la vremea aceea. Au abandonat pe rând, s-au mutat și au fost înlocuiți cu ingineri de la MIT. Un tip cu coadă de cal și accent spaniol a intrat în librăria lui Salvatore și a întrebat de *Sur Racine* a lui Barthes. Am vorbit în franceză. Mi-a spus că urăște engleza. Vorbea franceza mai bine decât mine — tatăl lui era din Alger. Mi-a gătit o ciorbă de pește catalană în camera lui din Central Square. Când m-a sărutat, mirosea a Europa. I s-a terminat bursa și s-a întors acasă, la Barcelona. Eu am început un masterat în Pennsylvania și ne-am trimis scrisori de dragoste, până când am început să ies cu tipul haios de la seminar, care scria povestiri sumbre, de două pagini, despre orașele cu industrie textilă din New Hampshire. După ce ne-am despărțit, m-am mutat la Albuquerque pentru o vreme, apoi am ajuns în Bend, Oregon, la Caleb și iubitul lui, Phil. Acolo m-a găsit o scrisoare de la Paco și ne-am reluat corespondența. În a cincea scrisoare pe care mi-a trimis-o era inclus un bilet dus pentru Barcelona.

Scotolesc în raftul de greacă veche. Asta-i următoarea limbă pe care vreau s-o învăț. După colț, la italiană, singura clientă în afară de mine șade pe jos turcește și-i citește unui băiețel din *Cuore*. Are o voce profundă și plăcută. Am început să vorbesc puțin italiana la Barcelona, cu prietena mea Giulia. Ajung la peretele lung de literatură franceză, aranjată după edituri: rânduri de Gallimard-uri, roșu cu ivoriu, Éditions de Minuit, albastru cu alb, Livres de Poche, ca niște romane triviale și apoi extravagantele Pléiades, așezate separat, în propria lor vitrină, legate în piele, cu litere aurii și dungulițe aurii:

Balzac, Montaigne, Valéry, cu cotoarele sclipind ca niște bijuterii.

Am aranjat în rafturi exemplare din toate aceste cărți, am deschis cutiile, le-am așezat în rafturile metalice din spate și le-am adus pe rând în față, certându-mă uneori cu Maria, de exemplu despre *À la recherche*, pe care eu o adoram, în vreme ce ea spunea că e la fel de plicticoasă ca *Middlemarch*. De optsprezece ori fusese nevoită să se masturbeze, mi-a povestit, pentru a birui *Middlemarch*, în vara când împlinise șaptesprezece ani. *Cartea asta m-a răscolit de la mijloc în jos*, mi-a spus.

Văd un exemplar din *Sur Racine*, carte pe care n-o aveam în ziua când venise Paco după ea. A trebuit să i-o comand. Ating picătura de clei de pe marginea de sus a cotorului. După Paco nu plâng niciodată. Cei doi ani petrecuți împreună nu-mi sunt o povară. Am trecut amândoi de la franceză la un soi de amestec de catalană și spaniolă, pe care l-am învățat de la el și mă întreb dacă n-o fi acesta motivul pentru care nu mi-e dor de el, că tot ce ne-am spus noi vreodată era în limbi pe care încep să le uit. De fapt, poate limbile *au fost* esența relației noastre, totul căpăta astfel mai multă importanță și era o provocare continuă faptul că încercam să mențin încrederea lui Paco în talentul meu la limbi, în capacitatea mea de a absorbi, mima, transforma. Nimeni nu se aștepta la așa ceva din partea unei americance, la combinația de ureche bună, memorie bună și înțelegere a regulilor gramaticale, astfel încât păream mai grozavă decât eram. Orice conversație era o ocazie de a excela, de a face tumbe, de a mă amuza și de a-l surprinde pe el. Dar acum nu-mi mai amintesc ce ne-am spus. Conversațiile în limbi străine nu-mi stăruie în minte precum cele în